

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนการสอนสังคมศึกษา ตามการรับรู้ของครูสังคมศึกษาและนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนการสอนสังคมศึกษา ตามการรับรู้ของครูสังคมศึกษาและนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครในด้านต่อไปนี้

1. ปัจจัยด้านครูสังคมศึกษา
2. ปัจจัยด้านนักเรียน
3. ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน
4. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางโรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างประชากร

ประชากรที่ใช้เป็นครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2529 ของโรงเรียนที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร การเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากรเพื่อให้กลุ่มเป็นตัวแทนประชากรอย่างแท้จริง ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากรแบบแบ่งชั้นหลายขั้นตอน (Multi-Stage Stratified Random Sampling) ดังนี้

1. สุ่มตัวอย่างประชากรโรงเรียนจากกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานครทั้งหมด 8 กลุ่ม มากกลุ่มละ 3 โรงเรียน โดยวิธีสุ่มอย่างง่ายได้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 24 โรงเรียน
2. สุ่มตัวอย่างประชากรครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4, 5 และ 6) ของโรงเรียนทั้ง 24 แห่งมาแห่งละ 3 คน รวมเป็นจำนวน 72 คน
3. สุ่มตัวอย่างประชากรนักเรียนจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เลือกเรียนแผนการเรียนคณิตศาสตร์-วิทยาศาสตร์, คณิตศาสตร์(วิทย์) ภาษาอังกฤษ(ไทย สังคม), ภาษาอังกฤษ-สังคมศึกษา-ภาษาไทย ของโรงเรียนทั้ง 24 แห่งมาแห่งละ 15 คนรวมเป็นจำนวน 360 คน รวมตัวอย่างประชากรครูและนักเรียนเป็นจำนวนทั้งสิ้น 432 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนการสอน
สังคมศึกษาซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีขั้นตอนและวิธีการสร้างดังนี้

1. ศึกษาจากเอกสาร ตำรา บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อ
การเรียนการสอนสังคมศึกษา

2. ทำการศึกษานำร่อง (Pilot Study) โดยใช้แบบสำรวจปลายเปิดถามปัจจัยที่มี
ผลต่อการเรียนการสอนสังคมศึกษากับครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มละ 5 คน โดยให้กลุ่มตัวอย่างเสนอปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนการ
สอนสังคมศึกษา กลุ่มตัวอย่างประชากรได้เสนอปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนการสอนสังคมศึกษา ดังนี้

1. ครูเตรียมการสอน
2. ครูใช้อุปกรณ์ประกอบการสอน
3. มีจิตสำนึกของความเป็นครู
4. ครูเป็นผู้มีความรู้กว้างขวาง
5. มีความรู้ทันต่อเหตุการณ์
6. มีความรู้ในเนื้อหาวิชาและวิชาอื่นๆ
7. มีความสามารถโยงความรู้มาสัมพันธ์กับเนื้อหาวิชาสังคมศึกษา
8. ครูกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็นในการเรียนวิชาสังคมศึกษา
9. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม
10. โรงเรียนไม่ควรตั้งอยู่ในที่ชุมชน
11. ไม่มีเสียงรบกวนจากภายนอกโรงเรียน
12. ครูมีเอกสารประกอบการสอน
13. ครูรู้วิธีการสอน
14. ครูเพิ่มเติมความรู้นอกเหนือจากตำราให้แก่ผู้เรียน
15. นักเรียนเอาใจใส่ในการเรียน
16. ครูมีเอกสารแผนภูมิ
17. ครูตั้งใจสอนอย่างเต็มที่
18. ครูมีความรับผิดชอบในการสอน
19. นักเรียนมีสุขภาพดี
20. นักเรียนมีสมาธิความตั้งใจในการเรียน

21. มีอุปกรณ์ครบสมบูรณ์
22. โรงเรียนควรตั้งในสภาพแวดล้อมที่ดี (ไม่ตั้งอยู่ใกล้กับแหล่งอบายมุข)
23. การคมนาคมสะดวกในการเดินทางไปโรงเรียน
24. ครูควรสอนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ
25. นักเรียนควรศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเสมอ
26. ควรเพิ่มเวลาเรียนต่อสัปดาห์ให้มากขึ้น
27. มีสื่อการสอนที่จูงใจนักเรียน
28. มีกิจกรรมในการสอน
29. สภาพห้องเรียนควรมีอากาศเย็นสบายไม่อบอ้าว
30. มีที่นั่งพักก่อน มีบริเวณที่ร่มรื่น

3. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากข้อ 1 และข้อ 2 มาสร้างแบบสอบถามขึ้นเองโดยแบ่งแบบสอบถามเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นคำถามแบบตรวจสอบ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนการสอนสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในด้านปัจจัยเกี่ยวกับครู นักเรียน การจัดการเรียนการสอนและสภาพแวดล้อมทางโรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) 5 ระดับดังนี้

- ระดับคะแนน 5 หมายถึง ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนการสอนสังคมศึกษามากที่สุด
- ระดับคะแนน 4 หมายถึง ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนการสอนสังคมศึกษามาก
- ระดับคะแนน 3 หมายถึง ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนการสอนสังคมศึกษาปานกลาง
- ระดับคะแนน 2 หมายถึง ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนการสอนสังคมศึกษาน้อย
- ระดับคะแนน 1 หมายถึง ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนการสอนสังคมศึกษาน้อยที่สุด

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยาลัยนครราชสีมาทางด้านเนื้อหา ภาษา จำนวน ที่ใช้ในแบบสอบถาม แล้วจึงให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านตรวจสอบเพื่อนำมาปรับปรุงให้เหมาะสม แล้วนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 5 คน และนักเรียนชั้น ม.6 จำนวน 10 คน จากโรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัยและโรงเรียนพุทธจักรวิทยา ซึ่งกลุ่มตัวอย่างนี้ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้

ในการวิจัยครั้งนี้ จากนั้นจึงนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อนำมาสร้างแบบสอบถามจริง โดยอาศัยข้อคิดเห็นที่ได้จากการทดลองใช้ ภายใต้คำแนะนำช่วยเหลือของอาจารย์ที่ปรึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามจำนวน 432 ฉบับ โดยแบ่งเป็นแบบสอบถามสำหรับครูผู้สอนวิชา สังคมศึกษา จำนวน 72 ฉบับ และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 360 ฉบับ ไปสอบถาม ตัวอย่างประชากรในการวิจัยตามโรงเรียนต่างๆ ในกรุงเทพมหานครและไปรับแบบสอบถามคืน ด้วยตนเองทุกแห่งได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 432 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ภายหลังจากเก็บข้อมูลเสร็จสิ้นแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปของ SPSSx ที่สถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ ดังนี้

1. แบบสอบถามที่เป็นแบบตรวจสอบ (Check list) นำมาหาค่าร้อยละ

$$\text{ร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนคำตอบ}}{\text{จำนวนผู้ตอบทั้งหมด}} \times 100$$

2. แบบสอบถามที่เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับนำมาหาค่ามัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic mean)

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

\bar{X} แทน ค่ามัชฌิมเลขคณิต
 $\sum fx$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

(Bernard Ostle 1966: 53)

การแปลความของค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ออกเกณฑ์ ดังนี้

- 4.56 - 5.00 หมายความว่า เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนการสอนมากที่สุด
 3.56 - 4.55 หมายความว่า เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนการสอนมาก
 2.56 - 3.55 หมายความว่า เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนการสอนปานกลาง
 1.56 - 2.55 หมายความว่า เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนการสอนน้อย
 1.00 - 1.55 หมายความว่า เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนการสอนน้อยที่สุด

3. นำค่าเฉลี่ยของแต่ละข้อมาวัดการกระจายของคะแนนจากแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง โดยการหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ของระดับค่าตอบปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนการสอนสังคมศึกษา ในด้านต่างๆ จากสูตร

$$S_x = \sqrt{\frac{\sum fx^2 - [(\sum fx)^2 / n]}{n-1}}$$

S_x	แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
$\sum fx$	แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
$\sum fx^2$	แทน ผลรวมของคะแนนยกกำลังสอง
n	แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากร

(Gene V. Glass and Julian Stanley 1970: 82)

4. นำเสนอข้อมูลที่ไว้วิเคราะห์แล้ว ในรูปตารางประกอบความเรียง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย